

Bůh dává, Bůh žádá, Bůh čeká

Nakonec k nim poslal svého syna; řekl si: 'Na mého syna budou mít přece ohled!' (Mt 21:37)

1. čtení: Jeremjáš 31:1-9

Hlavní čtení: Matouš 21:33-46

ÚVOD: S TEBOU JSEM SKONČIL!

Milí bratři, milé sestry,

už vám někdy někdo do očí řekl: *S tebou jsem skončil?* To je strašná věta. To jsou hrozná slova, při kterých se nám roztřesou kolena, vyschne nám v krku a zatemní se nám před očima. Někdo neví, co na to má odpovědět. A tak je zticha. Jiný možná rychle poprosí o odpuštění. A další zareaguje podrážděně. Pronese něco ve smyslu: *Však já s tebou taky.* Prostě přejde do útoku a ten slovní políček hned vrátí. Dost záleží na povaze toho, kdo takovou větu zrovna slyší. Prudší povahy si to nenechají líbit. Jemnějším povahám je do pláče. *S tebou jsem skončil...* Třeba jsme my sami někdy něco podobného řekli druhému člověku. Bez rozmyšlení. V návalu hněvu. Nebo s dlouhou přípravou. Ať tak či onak: Je velice obtížné vzít takový drsný výrok zpět. Ten člověk si to může stokrát zasloužit. Ale to úplně nevylučuje, že my takových slov třeba budeme brzy litovat. A vůbec: Za jak dlouho se na to zapomeně? Za jak dlouho si to ani jeden z nás nebude pamatovat? Zítřka? Za týden? Za rok? Za dva roky? Proto by si člověk měl dobře rozmyslet, než něco tak závažného vypustí z úst.

Pán Ježíš sděluje tehdejšímu vůdcům izraelského lidu, že Bůh s nimi skončil. A tato svá slova myslí smrtelně vážně.

- *Proto vám pravím, že vám Boží království bude odňato a bude dáno národu, který ponese jeho ovoce.* To je silná káva! Ale pozor: Bůh s nimi nechce mít nic společného jen za předpokladu, že ani tato silná káva s nimi nepohne. Tedy: Když ti představitelé židovského národa slyší, že Bůh s nimi skončil, mají ještě možnost celou situaci zvrátit. Mohou jít do sebe. Mohou žádat Hospodina o odpuštění. Mohou činit pokání. Mohou se Bohu nově odevzdat. Mohou Nejvyššího prosit o nové srdce, o novou mysl, o dar nového života. Ještě mohou změnit svůj život. Když Bůh říká: *S vámi jsem skončil*, pak vlastně myslí: *Máte poslední šanci. Ještě není pozdě. Ještě není všem dnům konec.* Jistě: *Máte to u mě silně nahnuté. Ale ještě se ke mně můžete vrátit. Ještě je možnost, abychom společně kráčeli po cestách života.*

I. BŮH DÁVÁ

Bratři a sestry, proč je Pán Ježíš tak přísný na ty vůdce Božího lidu? Ježíš je na ně tvrdý ze dvou důvodů. Jednak proto, že opakovaně pohrdají Bohem a jeho dobrotou. A také proto, že nechťejí dát Bohu to, co mu právem patří. To vyplývá z Ježíšova podobenství o zlých vinařích. Tak především: Podle Pána Ježíše je Bůh štědrý dárcem. Dává svému lidu všechno potřebné k tomu, aby Boží lid mohl prospívat.

- *Jeden hospodář vysadil vinici, obehnal ji zdí, vykopal v ní lis a vystavěl strážní věž; potom vinici pronajal vinařům a odcestoval.*

Vinice je častý biblický obraz Božího lidu. A Pán Ježíš říká, že Bůh si svůj lid sám vysadil. Že Boží lid je výsledkem jeho práce, jeho námahy, jeho snahy, jeho péče. Jak zaznívá třeba z knihy Deuteronomium:

- ⁶ *Jsi přece svatý lid Hospodina, svého Boha; tebe si Hospodin, tvůj Bůh, vyvolil ze všech lidských pokolení, která jsou na tváři země, abys byl jeho lidem, zvláštním vlastnictvím.* ⁷ *Nikoli proto, že byste byli početnější než kterýkoli jiný lid, přilnul k vám Hospodin a vyvolil vás. Vás je přece méně než kteréhokoli lidu.* ⁸ *Ale protože vás Hospodin miluje a zachovává přísahu, kterou se zavázal vašim otcům, vyvedl vás Hospodin pevnou rukou a vykoupil tě z domu otroctví, z rukou faraóna, krále egyptského. (Dt 7:6-8)*

Ano, Bůh si svůj lid stvořil. Hospodář si vysadil svou vinici. A od začátku také svou vinici patřičně chrání před různými vetřelci a nepřáteli. Obehnal ji přece zdí. A navíc svému lidu umožnil, aby mu přinášeli oběti vděčnosti: Kdysi zvířata na oltáři, dnes oběti díky a chval. Postavil přece doprostřed vinice lis, ve kterém se zpracovávala úroda. Dále: Bůh svůj lid hlídá. Bdí nad ním. Vždyť v té vinici vystavěl strážní věž. Ta sloužila především k hlídání vinice. Ale také jako přístřešek pro všechny unavené z náročné práce na denním Slunci. Ano, Bůh přece nabízí svému lidu odpočinek. Spočinutí od všelijakých problémů a těžkostí. Kdo by tedy mohl říct, že Hospodin se o svůj lid nestará?

A nakonec, podle Ježíšova podobenství, hospodář celou tu vinici pronajal vinařům. Vinaři jsou zodpovědní za to, aby vinice vydávala velikou a hodnotnou úrodu. Kdo jsou tedy ti vinaři v Božím lidu?

Ti, kteří pomáhají a dohlížejí na to, aby Boží lid po všech stránkách prospíval. Aby vinice nesla skvělé plody. Aby hospodář měl radost z toho, jak se jeho dílu daří. V Ježíšově době se jednalo především o velekněze a zákoníky, kteří měli dohlížet na to, aby lid Boží přinášel hojné a dobré ovoce. Aby lid věděl o tom, že se zodpovídá svému majiteli, dobrému Bohu. Aby žil poslušně a vděčně, v posledku k Boží oslavě. *Bůh vás stvořil. Bůh vás chrání. Bůh vám žehná. Jemu tedy patříte, a ne sami sobě. Jen jeho posloucháte. Jen jemu se zodpovídáte. Jen jemu za všechno vděčíte, což na celém vašem životě má být vidět.* K tomu všemu měli ti správcové vést Boží lid.

II. BŮH ŽÁDÁ

Jenže správcové vinice chtějí vinici i s jejími výtěžky jen pro sebe. Správcové už nechtějí být správci, ale přímo vlastníky. Nechtějí být správci Božího lidu, ale přímo jeho majiteli. A tento jejich postoj se projeví hned při první sklizni.

- ³⁴ *Když se přiblížil čas vinobraní, poslal své služebníky k vinařům, aby převzali jeho díl úrody.* ³⁵ *Ale vinaři jeho služebníky chytli, jednoho zbili, druhého zabili, dalšího ukamenovali.* ³⁶ *Znovu poslal další služebníky, a to více než před tím, ale naložili s nimi právě tak.*

Bratři a sestry, Bůh žádá jen to, na co má nárok. A protože jeho lid je jeho lid, žádá od něj to, co mu právem náleží: Čest, slávu a chválu. A také věrnost a poslušnost. Ti služebníci, kteří to mají zaříditi, jsou proroci. Ti, kteří nesou Božímu lidu pochodeň Božího slova. Ti, kteří upomínají Boží lid i jeho správce na to, co Bůh od nich žádal, žádá a vždycky žádat bude. Jenže právě proroci často tvrdě narazili na odpor vůdců lidu. Král Achab s královnou Jezabel pronásledoval proroka Eliáše. Kněz Amasjáš strojíl úklady proti proroku Ámosovi. Jeremjáš pořád někam zavírali, třeba do cisterny. A Jana Křtitele nechal uvěznit a popravit král Herodes. Mnohým prorokům se lidé vysmívali. Mnohé proroky nebrali vážně. Mnohé proroky dokonce pronásledovali a zabíjeli.

Ježíš v dnešním podobenství říká, že ti správcové jednoho posla *zbili*, druhého *zabili*, třetího dokonce *ukamenovali*. Ukamenování: To byl strašný trest smrti, ke kterému byli odsuzováni především ti, kteří se rouhali Bohu. Jen vzpomeňme na Štěpána, prvního křesťanského mučedníka. Byl ukamenován jako rouhač. A přitom – paradoxně! - svým odpůrcům, tehdejšími vůdci Božího lidu, nesl slovo Boží. Boží slovo, které bylo ostré jak břitva. Boží slovo, které je mělo konečně vrátit na správnou cestu. Jen si to připomeňme. Štěpán jim řekl:

- ⁵¹ *Jste tvrdošíjní a máte pohanské srdce i uši! Nepřestáváte odporovat Duchu svatému, jako to dělali vaši otcové.* ⁵² *Byl kdy nějaký prorok, aby ho vaši otcové nepronásledovali? Zabili ty, kteří předpověděli příchod Spravedlivého, a toho vy jste nyní zradili a zavraždili.* ⁵³ *Přijali jste Boží zákon z rukou andělů, ale sami jste jej nezachovali!"* ⁵⁴ *Když to členové rady slyšeli, začali na Štěpána v duchu zuřit a zlostí zatínali zuby.* ⁵⁵ *Ale on, plný Ducha svatého, pohleděl k nebi a uzřel Boží slávu i Ježíše, jak stojí po pravici Boží,* ⁵⁶ *a řekl: "Hle, vidím nebesa otevřená a Syna člověka, stojícího po pravici Boží."* ⁵⁷ *Tu začali hrozně křičet a zacpávat si uši; všichni se na něho vrhli* ⁵⁸ *a hnali ho za město, aby ho kamenovali.* (Sk 7:51-58)

A zase: Štěpán jim v podstatě zvěstuje, že Bůh s nimi pomalu ale jistě končí. A oni ho za to ukamenují. *Tak to je konec, ne? Tím si všichni podepsali trest smrti. Ted' s nimi Bůh už rozhodně musí skončit.* Ne tak docela. Boží shovívavost nezná mezí. Vždyť ten, kdo schvaloval Štěpánovu popravu, člověk jménem Saul, byl nakonec přemožen Boží milostí. A stal se z něj nejvýznamnější apoštol. Apoštol Pavel.

A přitom, bratři a sestry: To není žádné nevědomé jednání, čím se provinují ti vůdci. To je otevřené nepřátelství. To je promyšlená rebelie. To je vědomý odpor. Nositele slova Božího stále znovu likvidují jako ty nejsprostší rouhače, aby si mohli dál žít svým sobeckým a bezbožným stylem života.

III. BŮH ČEKÁ

A Bůh čeká. Bůh stále čeká, že se ti lidé změní. A nejen to. Bůh k nim promlouvá ještě intenzivněji. Hospodin nakonec nasadí ten nejtěžší kalibr. Ne, není to rotační kulomet, kterým by je všechny postřílel. Bůh není John Rambo. Tím nejtěžším kalibrem je jeho vlastní Syn, který přichází do jejich středu, aby je konečně přivedl na cestu života. Aby je konečně přivedl k pravému pokání. Aby je konečně přiměl k tomu, že uznají míru své pokřivenosti. Že si neprávem osobují čest a slávu, která patří jen Bohu. Že vedou Boží lid jen proto, aby oni sami z toho měli hojné výhody.

- ³⁷ *Nakonec k nim poslal svého syna; řekl si: 'Na mého syna budou mít přece ohled!'* ³⁸ *Když však vinaři shlédli syna, řekli si mezi sebou: 'To je dědic. Pojd'me, zabijme ho, a dědictví připadne nám!'*

Bratři a sestry, čím větší je Boží milosrdenství, čím větší je Boží trpělivost, tím větší hřích je odpor proti milosrdnému a trpělivému Bohu. Na pozadí velikosti Boží lásky se teprve projevuje obludnost těch správců. Zničit a zabít toho, který je pravým ztělesněním Boží dobroty, to je skutečná zvrhlost.

IV. JEN O NICH? TAKÉ O NÁS!

Bratři a sestry, věřím, že vám už dávno došlo, že nemluvíme jen o vůdcích Božího lidu, kteří kolem roku 30 v Palestině nechali popravít Pána Ježíše. Vy jistě chápete, že toto podobenství mluví také do našich řad. Co už v té viditelné církvi bylo lidí, kteří jen na oko vyučovali, kázali a vedli církve k Bohu, a přitom pracovali pro sebe, na sebe a kvůli sobě? Jako by Bůh nikdy neexistoval. Co už bylo lidí, kteří zneužívali významnější posty v církvi pro svou vlastní čest a slávu, a také pro své peněženky? Co už bylo vůdců, kteří stáli v čele kvůli tomu, aby je lidé chválili a vyvyšovali? Nebo kvůli tomu, aby si nahrabali do vlastních kapes? Některým jde o výnosné prebendy. Jiným o to, aby si v církvi udělali jméno. Aby je lidé měli rádi. Aby o nich druzí lidé mluvili s uznáním. A dalším dokonce o to, aby lidmi mohli manipulovat, řídit je jak stádo oveček. A když pak Bůh takové představitele varuje, uposlechnou všichni? Jdou do sebe? Činí pokání, když se k nim skrze proroky dostane slovo Boží? Ani náhodou. Kolik takových Božích proroků hořelo na hranicích jen za reformační doby? Byli zkrátka nepohodlní. Rušili klid a pohodu mocných. Kolika takovým prorokům se dostalo výsměchu a spílání, urážlivých pohledů, přehlížení a odmítání – i v době nedávné?

Bratři a sestry, Ježíšovo podobenství není programovým zatracením židovského národa. Ježíšovo podobenství je zdviženým varovným prstem pro každého, kdo stojí v čele Božího lidu. Je to varování pro každého, kdo vede sbor. Pro každého faráře. Pro každého presbytera. Také pro všechny, kteří vedou jakoukoliv skupinku v církvi. I pro každou matku a každého otce, kteří mají vést své děti ke Kristu. I pro každého učitele a každého politika, který se hlásí k Pánu Ježíši. Skoro každého z nás se toto podobenství v nějaké podobě bezprostředně týká. Žít, jako by Boha nebylo... Škudlit pro sebe to, co patří jen Bohu – ať už jde o moc, nebo o čest a slávu... A přitom nečinít pokání, když se nás Boží slovo snaží usměrnit a přivést k rozumu... Kdo takto žije, tomu Bůh dnes říká: *S tebou jsem skončil, kamaráde.*

A přesto: Když nám Bůh sděluje, že už nás má akorát tak po krk, že už nám dal tolik šancí a k ničemu kloudnému to nikdy nevedlo... Říká to všechno proto, aby nám nabídl ještě jednu šanci.

Zákoníci a velekněží, kteří tato slova slyšeli přímo z Ježíšových úst, se rozhodli, že ho zlikvidují. To byla jejich odpověď na Ježíšovo důrazné varování. Jejich srdce bylo tvrdé jak kámen. Jejich nitro bylo temné jako ta nejhlubší noc. Krista pověsili na kříž, aby se ho nadobro zbavili. Aby jim už nikdo nemluvil do svědomí. A Bůh? Skončil s nimi? Ale kdeže! Hned po Ježíšově vzkříšení a po sestoupení Ducha svatého posílá své apoštoly k těmto vůdcům, aby je znovu vedl k pokání. I přesto, že pověsili na kříž Božího Syna, mají ještě šanci. Apoštol Petr jim nese v podstatě stejná slova, která jim před ukřižováním sdělil sám Kristus:

- ¹¹ *Ježíš je ten kámen, který jste vy stavitelé odmítli, ale on se stal kamenem úhelným. ¹² V nikom jiném není spásy; není pod nebem jiného jména, zjeveného lidem, jímž bychom mohli být spaseni.* (Sk 4:11-12)

Jistě, i Boží trpělivost jednou přeteče. Ani Boží trpělivost není bezedná. Je veliká. Je hluboká. Ale bezedná není. To také musíme mít na paměti.

- ⁴⁰ *Když nyní přijde pán vinice, co udělá těm vinařům?" ⁴¹ Řekli mu: "Zlé bez milosti zahubí a vinici pronajme jiným vinařům, kteří mu budou odvádět výnos v určený čas."*

ZÁVĚR: CO NÁM POMŮŽE?

Bratři a sestry, dovolte mi na závěr ještě krátké zamyšlení nad současným stavem církve a našich sborů. My vymýšlíme nové a nové strategie, jak zaujmout a oslovit lidi v našem okolí. Jak zastavit úpadek našich sborů a naší církve. Jak zvýšit účast na bohoslužbách. Jak naplnit naše sborové kasičky, aby nám střechy kostelů brzo nepadly na hlavu. Aby farář mohl pracovat na plný úvazek. Ale přemýšlíme někdy nad tím, proč se ten úpadek v přímém přenosu vlastně děje? Co když nám tím vším Bůh dává najevo, že jsme v mnoha ohledech špatní dělníci a špatní správci? Že nevydáváme ovoce spravedlnosti? Že nás ani nenapadne žít podle Kristova příkladu, protože tím bychom si zkomplikovali a znepríjemnili život? Že nechceme hledat nejprve Boží království a žít pro Boží slávu? Že chceme žít pro sebe a pro vlastní čest, pro své vlastní pohodlí?

Pokud takto žijeme, pak nám nepomůže zmodernizovat bohoslužby, vydat nový zpěvník, fungovat víc na internetu a pořádat různé mimo-sborové aktivity. Nás může zachránit jen to, že budeme Krista a jeho slovo brát opravdu vážně. Amen.